

ПРОВІД ПРИ ПОДАВАННЮ ГОСПОДНЬОЇ ВЕЧЕРІ.

Або святої причастії.

Усі, скільки їх буде, котрі бажують статися спільниками Святої Причастії, мають, бодай одним днем наперед, подати Парохові свої імена.

А як хто зміж них явно провадить безсоромне, погане життя, або словом, чи ділом скривдив кого зпоміж ближніх своїх, так, що через те громада потерпілаб на славі; Парох, довідавшись про це, має закликати його й сказати йому, що цей не повинен навіть думати про доступ до Господнього Столу, доки вперед прилюдно не висловин свого щирого каяття й не направить свого поганого життя; та, що аж тоді громада вчується вдоволеною, як він вирівнає й винагородить кривди, заподіяні ним проти близьких своїх; або, бодай прилюдно заявить, що він рішуче постановив це зробити, по можності, як найскорше.

Так саме Парох має поступати зі всіма такими, між котрими завважив завзятий гнів і ненависть; не має допустити таких до Господнього Столу, аж доки не переконається, що вони

Провід при подаванні господньої вечері

помирились. А як один противник від серця дарує кривди, заподіяні йому другим противником, і хоче направити кривду, котру йому заподіяв, а той другий не хоче датися намовити до богоугодного мира, й остається надалі в лукавстві та ненависті: тоді Священик має прийняти до Святої Причастії того, котрий розкався, а впертого недопустити. Однак же, Священик, котрий недопустив кого до Святої Причастії задля висше наведених причин, має точно повідомити про цю справу Ординарія, найдалше чотирнадцять днів опісля. Ординарій же має поступити з виновником після Канона.

Підчас причастії стояти має в церковній галі або на підвисянню, де відправляється Утреню й Вечірню, стіл, накритий чистою білою скатертю. Священик, стоючи з північного боку стола, говорить Господню Молитву і Молебень; люде, приклонивши коліна.

ОТЧЕ наш, що еси на небі, Нехай святиться Імя твоє, Нехай прийде царство твоє, Нехай діється воля твоя, на землі, як і на небі. Хліб наш настушний дай нам сьогодні; і даруй нам провини наші, як і ми даруємо тим, гур провиняються проти нас; І не впровадь нас у спокусу, а визволь нас від лукавого. *Амінь.*

МОЛЕБЕНЬ.

ВСЕМОГУТНІЙ Боже, що перед тобою усі серця отвором стоять, усі бажання

Провід при подаванні господньої вечері

знані, і перед котрим нема схованої ніякої тайни: Очисти думки серцець наших походом Святого твого Духа, щоб змогли ми вповні полюбити тебе, і достойно величати Імя твоє святе; у Христі Ісусі Господі нашім. *Амінь.*

Тоді Священик, обернувшись лицем до людей, виразно проказує усі Десять Заповідей: а люде ще на колінах, після прочитання кожної Заповіді, просять у Бога помилування за свої переступи в минулость, й за благодать, щоб додержати їх в будуччині, як слідує.

СВЯЩЕНИК.

БОГ сказав оці слова, промовляючи; Я Господь Бог твій: Не будеш мати інших богів окрім мене.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

СВЯЩЕНИК. Не робитимеш собі тесаного боввана, ні подобини того, що на небі вгорі, або на землі внизу, або в воді під землею. Не будеш припадати ниць перед ними, ані поклонятись їм. Бо Я Господь Бог твій, ревнивий Бог, що караю батьківські гріхи на дітях до третього й четвертого покоління тих, що ненавидять мене, а проявляю милосердя до тисячів тих, що люблять мене й допильнують заповідей мїох.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

Провід при подаванні господньої вечері

СВЯЩЕНИК. Не призиватимеш Імени Господа Бога твого марно; бо Господь не вважає тебе безвинним того, хто призиває Імя його марно.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

СВЯЩЕНИК. Пам'ятай, щоб святкував день Субітний. Шість днів будеш працювати й робити все, що маєш до діла діло; а сямий день, це Субота Господа Бога твого. Того дня не робити меш ніякого діла, ні ти, ні твій син, ані твоя донька, ні твій слуга, ні твоя служниця, ні твоя скотина, і чужениця, що буде на оборі в тебе. Бо в шести днях сотворив Господь небо й землю, море, й усе, що в них, а сегого; дня перестав через те благословив Господь сямий день та освятив його.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

СВЯЩЕНИК. Шануй батька твого й матір твою, щоб багато літ прожив ти на землі, котру Господь Бог твій дає тобі.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

СВЯЩЕНИК. НЕ ВБИВАТИМЕШ.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

СВЯЩЕНИК. Не чинитимеш перелюбу.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

Провід при подаванні господньої вечері

СВЯЩЕНИК. Не крастимеш.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

СВЯЩЕНИК. Не свідчитимеш криво проти ближнього твого.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й прихили серця наші, щоб додержати нам цього закону.

СВЯЩЕНИК. Не будеш лакомитися на хіну ближнього твого ні на слугу, ані на служницю йогого, ні на вола йогого, ні на осла йогого, ні на жадну річ йогого.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й усі ці заповіді випиши на серцях наших, молимо тебе.

Або, замість Десяти Заповідей (що завжди треба проказувати їх бодай раз що неділі, на великі врочистости, коли відбувається свята Причастія підчас головного Богослуження) священник може проказати зміст Закону Благословенного Господа нашого, як слідує.

Послухаймо, що говорить Господь наш Ісус Христос.

Любитимеш Господа Бога твого цілим серцем твоїм, і цілою душею твоєю, і цілим умом твоїм. Це перша й велика заповідь. А друга подібна до неї; Любитимеш ближнього твого, як себе самого. На цих двох заповідях стоїть усей Закон і Пророки.

ЛЮДЕ. Май милосердя, Господи, над нами, й усі ці заповіді випиши на серцях наших, молимо тебе.

Провід при подаванні господньої вечері

Тоді наступає один із цих двох Молебнів за Короля, Священик стоїть, як перше, й промовляє.

Помолімся.

ВСЕМОГУТНІЙ Боже, що царство твоє вічне, й сила безконечна; Май милосердя над цілою Церквою; і так заволоій серцем вибраного слуги твого Юрія, Короля й Володаря нашого, щоб він, (знаючи, кому служити) зміг над усе шукати твоєї чести і слави: та щоб ми, й усі його піддані (роздумавши добре, від кого він має владу) могли вірно служити йому, шанувати його, й покірно слухати його, в тобі, і для тебе, після благословенного Слова твого й постанови; у Христі Ісусі Господі нашім, котрий з тобою і Святим Духом живе й царствує, єдиний Бог, по віки вічні. *Амінь.*

Або,

ВСЕМОГУТНІЙ і віковічний Боже, Слово твоє святе навчає нас, що Королівські серця стоять під твоїм володінням і управлінням, та що ти орудуєш і кермуєш ними як угодно тобі після твоєї небесної премудрости: Смирненно благаємо тебе, заволодій і кермай серцем твого слуги, а нашого Короля й Володаря Юрія, щоб він у всіх думках, словах і ділах завжди шукав твоєї чести і слави, й умів удержати твій народ, відданий йому під владу, в багатстві, спокою, та богобоязні: Даруй це, Отче милосердний, ради улюбленого Сина твого, Ісуса Христа Господа нашого. *Амінь.*

Провід при подаванні господньої вечері

Тоді промовити треба Молебень того дня. А зараз після Молебня, священик прочитати має Апостола, кажучи, Апостол, або (Уступ із Писання призначений замість Апостола) записаний у — Голові — зачинаючи від — Стиха. А по скінченню Апостола, каже, Тут кінчиться Апостол. Тоді всі люде встають на ноги, а він прочитає Євангелію, кажучи, Свята Євангелія записана в — Голові від — почавши від Стиха. —

Тут треба проспівати або проказати. Слава тобі, Господи.

А, по скінченню Євангелії, люде таксамо співають або прочитують, Дяка тобі, Господи.

Тоді співають або проказують оце Віроісповідання, люде стоять, як перше.

ВІРУЮ в єдиного Бога, Отця, Всемогутнього, Творця неба і землі, всього видимого й невидимого. І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого однорідного, від Отця родженого, перше всіх віків, Світло від світла, Бога правдивого від Бога правдивого, родженого, не сотвореного, одноістотного з Отцем, через котрого все сталося. Він для нас, людей, і для нашого спасення з неба зійшов і тіло прийняв від Духа Святого й Марії Діви, і стався людиною. Розпятий був за нас за Понтія Пилата, страждав і був похований. І в третій день воскрес, як було писано. І вознісся на небо й сидить праворуч Отця. І знов прийде у славі судити

Провід при подаванні господньої вечері

живих і мертвих; царству ж його не буде кінця. І в Духа Святого, Господа, оживляючого, що від Отця і Сина походить, що йому з Отцем і Сином однаковий поклін і однакова слава, що говорив через пророків. В Єдину, Святу, Соборну й Апостольську Церкву. Визнаю одно хрещення на відпущення гріхів. Жду воскресення мертвих. І життя будучого віку. **Амінь.**

Тоді Парох проголошує людям, котрі свята або пістні дні припадають на слідуєчий тиждень, а також (коли треба) проголосити має Причастію; оповіді віччання, виключення з Церкви, й інші церковні справи має відчитати. І ніхто другий не сміє чого-будь проголошувати в церкві підчас Богослуження, тільки самий священник, а йому вільно проголошувати лише такі справи, на котрі дозволяють Правила цієї Книги, або з волі Короля, або місцевого Ординарія.

Тоді наступає проповідь або духовна наука вже приписана, або, що буде приписана, властями.

Тоді священник вертається до Господнього Столу, й починає Жертвоування, проговорюючи один або більше із слідуєчих Віршів; як уважає за відповідне по свому міркуванню.

НЕХАЙ сяє світло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла й прославляли Отця вашого, що на небі. *Св. Маттея 5.*

Провід при подаванні господньої вечері

Не збирайте собі скарбів на землі, де міль і ржа їсть і де злодії підкопуються і крадуть: а збирайте собі скарби на небі, де ні міль, ні ржа не їсть і де злодії не підкопуються й не крадуть. *Св. Маттея 6.*

Оце ж усе, що бажаєте, щоб робили вам люде, так і ви робіть їм; це бо єсть закон і Пророки. *Св. Маттея 7.*

Не кожен, хто говорить до мене, Господи, Господи, увійде в царство небесне, а той, хто чинить волю Отця мого, що на небі. *Св. Маттея 7.*

Ставши ж Закхей, каже до Господа, Ось половину достатку мого, Господи, даю вбогим; і коли кого чим обидив, віддаю вчетверо. *Св. Лука 19.*

Хто вибирається коли на війну своїми доходами? Хто садить виноградник та й овочу його не їсть? Або хто пасе стадо та й молока від стада не їсть? *1. Коринт. 9, 7.*

Коли ми духовне сяяли вам, то чи велика річ, коли ми тілесне ваше жатимем? *1. Коринт. 9, 11.*

Чи то ж не знаєте, що хто коло святого служить, ті з святого живуть; і хто коло жертівні пильнує, ті від жертівні частину приймають? Так і Господь повелів тим, хто проповідує Благовістя, з Благовістя жити. *1. Коринт. 9, 13.*

Хто сіє скупо, скупо й жатиме: а хто сіє в дарах, в дарах і жатиме. Кожен (давай), яко ж постановляє в серці, не з жалю або з примусу; веселого бо давця любить Бог. *2. Коринт. 9, 6.*

Нехай же ділиться той, хто учиться слова, з тим, хто навчає всього доброго. Не об-

Провід при подованню господньої вечері

мануйте себе: З Бога насміялись не вільно; бо що чоловік сіє, те й жатиме. *Галатам 6, 6.*

Доки час маємо, робімо добро всім, а найбільше товаришам по вірі. *Галатам 6, 10.*

Доки час маємо, робімо добро всім, а найбільше товаришам по вірі. *Галатам 6, 10.*

Велике ж надбання благочестя, як людина вдоволяється тим, що має. Нічого бо ми не внесли в світ, то й ясно, що нічого не можемо винести. *1. Тимот. 6, 6.*

Багатим у нинішнім віці наказую добре робити, багатитись ділами добрими, бути охочими на подавання й подільчивими, скарбуючи собі добру основину в будучині, щоб прийняти життя вічне. *1. Тимот. 6, 17.*

Не єсть бо Бог неправеден, щоб забути діло ваше і труд любови, що показали ви в Ім'я його, послугувавши й послугуючи святим. *До Жидів 6, 10.*

Добрих діл і подільчivosti не забувайте; бо такими жертвами вгоджується Богу. *До Жидів 13, 16.*

Хтож має прожиток у світі, й бачить брата свого, що в потребі, та й зачинить серце своє перед ним, то як любов Божа пробуває у ньому? *1. Йоана Богосл. 3, 17.*

Давай даяння з добра твого, й ніколи не відвертай лица свого від бідної людини; а тоді лице Господа не відвернеться від тебе. *Товит 4.*

Будь милосердним відповідно до того, що маєш. Маєш багато, давай багато; мало маєш, пильнуй, щоб охоче давав і з того

Провід при подаванню господньої вечері

трохи; бо так збираєш собі добру нагороду на день потреби. *Товит 4.*

Хто чинить добро вбогому, той Богу позичає й він нагородить йому добродійство його. *Припов. 19.*

Щасливий, хто про вбогих дбає! В день нещастя спасе його Господь. *Псал. 41, 1.*

Від тебе все, Господи, і з твоєї руки все, що ми віддали тобі. *1. Паралип.*

І приходили всі, кого піднімало серце його, й усі, кого заохочував дух його, й подавали приноси Господні. *2. Мойсея 35.*

Памятай слова Господа Ісуса, що він сказав, Більше щастя давати, ніж брати. *Діяння 20.*

Підчас читання цих Віршів, Діякони, Старші Браття, або хто инший призначений до того діла, збирають жертви для вбогих та на иншій добродійній ціли; посудина для збирання жертв повинна бути гарна, призначена тільки для цього діла; відтак пристойно принести зібрані жертви й передати Священикові, котрий в смиренню приймає й кладе на святий стіл.

А як відбувається тоді Причастія, священник кладе на стіл скільки треба хліба й вина. Після цього Священик проказує.

ПОМОЛІМСЯ за добро всеї Христової Церкви, воюючої тут на землі.

ВСЕМОГУТНІЙ і віковичний Боже, що через святого Апостола твого навчив еси нас молитися до тебе, благати тебе, та дякувати тобі за всіх людей: До тебе шлемо сми-

Провід при подаванні господньої вечері

ренні благанні наші, щоб прийняв вселаскавою (оці жерстви, як дари від нас). І молитви наші, *Як нема жерств, ані дарів, тоді опускається (оці жерстви, як дари від нас).* що приносимо перед твоєю Божеську Велич; благодаючи тебе за вдихнення Соборної Церкви Духом Правди, обеднання та згоди: І даруй, щоб кожен, хто визнає Імя твоє святе, міг прийняти правду Святого Слова твого, й жити в злуці і любови Божій. І молимо тебе, заступи й спаси усіх християнських королів; князів та Губернаторів; особливо ж слугу твого Юрія, Короля нашого; щоб під ним назвали ми богоугодного та мирного володіння: І даруй усім його дорадникам, і всім, що під ним владу мають, щоб вони могли гідно й безсторонно служити справедливости, караючи злочини й лихивчинки, задля спомагання правдивої віри і чеснот. Отче небесний, даруй благодать усім Єпископам і Священникам, щоб вони життям своїм і навчанням своїм були пред т авниками вірного й живого слова, та дбало й достойно завідували святими тайнами твоїми: А всім людям твоїм подай небесну благодать твою; особливо ж зібраний тут громаді; щоб смиренным серцем і належною пошаною слухала вона й приймала Слово твоє святе, та служила тобі в святости й справедливості всі дні життя її. Іще молимо тебе широко, за доброти твоєї, Господи, давай розраду й заступайся за всіма тими, що в цьому дочасному життю бувають у клопотах, смутку, недостатках, та у всіляких нещастях. А також благословимо Імя твоє за всіх слуг твоїх, котрі

Провід при подаванні господньої вечері

зі страхом і з вірою відійшли із цього світа; благодаючи тебе, щоб благодаттю твоєю помагав нам наслідувати добрий приклад їхнього життя, щоб і нам з ними статися спільниками небесного царства твого: Даруй це, Отче, ради Ісуса Христа, єдиного нашого Посередника й Заступника. Амінь.

Як Священик проголосить Врочистість Господньої Вечері (а це завжди має проголосити в неділю, або в яке свято найближшого часу перед Причастією) після Проповіди або Духовної Науки, або після Никийського ВІРЮЮ, може відчитати оце Нап'ямнення, або перший уступ із нього, як йому подобається: Однак же, щоб ціле Нап'ямнення відчитав котрої хоче неділі перед Різдом, Великоднем, і Святою Неділею, люде мають стояти.

УЛЮБЛЕНІ, слідуючої (го) — думаю, при Божій допомозі, подати найбільш животворчу Тайну Тіла й Крови Ісусово Христової усім тим, що з вірою і в побожності достойні будуть прийняти її на спогад страждань і хрестної смерті його, через котрі тільки й дістаємо відгушення гріхів і стаємось спільниками царства небесного. За це повинні ми віддавати найщиріші й найсердечніші дякування Всемогучому Богу небесному Отцеві нашому, що дав нам Сина свого, а нашого Спаса Ісуса Христа не тільки, щоб умер за нас, а щоб стався духовною поживою й підмогою дунам нашим у тій святій Тайні. Вона ж і єсть небесною й животворчою благодаттю для

Провід при подаванні господньої вечері

тих, хто достойно приймає її, а дуже небезпечно для тих, що з байдужности сміють приймати її недостойно; моя повинність перестерегти вас впору, щоб розважили велич цієї святої Тайни, та подумали про погибель страшну, що спадає на тих, що приймають її недостойно; оце ж розгляньте та перевірте свої сумління, щоб не легковажно, і не, як відступники Божі, а як святі й чисті, прийшли ми на цей небесний пир, одягнені в весільну одягу після Божого домагання у Святім Письмі, та щоб прийнято нас, як достойних причастників тої Святої Вечері. Приготовитись до цього треба ось як; Перше розгляньте своє життя й порівняйте його з вимогами заповідей Божих; і де тільки завважите, що ви переступили котру із заповідей пожеданням, словом або ділом, там оплакуйте свої прогрішення й сповідайтеся перед Всемогутнім Богом і рішуче постановіть собі праведно жити. Я як завважите, що своїми провинами ви образили не тільки Бога, а й ближнім вашим пошкодили, тоді маєте ви помиритися з покривдженими, та бути готовими направити, по найліпшій волі й спроможі вашій, кожну кривду, заподіяну вами кому-небудь; а також готовими бути простити провини кожному, хто вас покривдив, коли бажаєте, щоб Бог дарував вам провини ваші; інакше бо, як приймете Святу Причастію, то тільки більшу кару стягнете на себе. Тим то, коли хто із вас хулить Бога, або гордиться Словом Божим, і насміхається із нього; хто перелюбник, ненависник, зависник, чи який інакший

Провід при подаванні господньої вечері

запеклий грішник, покайся з гріхів своїх, або не приступай до Святого Столу. Безумовно, ніхто не повинен приступити до святої Причастії без повного вповання на милосердя Боже і з нечистим сумлінням; а як буде хто між вами, що після цих напінень не зможе успокоїти свого сумління, і треба йому більше ради й розради, хай прийде до мене, або котрого іншого розважного й ученого слуги Божого Слова й нехай розкаже своє горе, щоб при помочі Слова Божого прийняв він благодать відпущення за духовною радою й розрадою та успокоїв своє сумління, і позбувся всякої непевности й чорного сумніву.

Як же завважить, що люде занедбують приступати до Святої Причастії, замість першого, нехай відчитас оце Напіння.

УЛЮБЛЕНІ, браття й сестри, В — бажаю, з ласки Божої, відсвяткувати Господню Вечерю; до котрої, во Імя Господнє, запрошую і всіх вас тут приявних, і благаю вас ради Господа Ісуса Христа, щоб ви не відцурались прийти, бо сам Господь Бог ласкавий кличе і просить вас до свого Столу. Знаєте, як воно нелюбо й неприємно, коли хто приготовить великий празник, накриє столи всіляким добром, щоб усього було аж надто для гостей; а ті, кого він запросив (без ніякої причини), навіть не подякувавши, відмовились прийти. Хто з вас не жалував би того господаря? Хто з вас оправдав би так велику образу й кривду йому заподіяну? Тим то, мої улюблені,

Провід при подаванні господньої вечері

будьте обережні й не відтягайтесь від Святої Христової Вечері, не розбуджуйте гніву Божого на себе. Дехто схоче мати вимівку, що не прийде до Причастіі через важні світські справи. Але такі оправдання Бог нерадо приймає. Дехто скаже, я запеклий грішник, і тому боюся приступити; чому ж не покаєшся й не направиш лиха? Оце бог вас кличе, то, чи не сором вам відказатись? А як станете перед Богом, чи й тоді відпрошуватиметеся та казати, що ще не готові? Подумайте чесно самі над собою, як малозначною являється така вимівка перед Богом. Ті, що відказались прийти на євангельський празник через те, що один купив землю, а другий воли, та хотів випробувати їх, як у ярмі ходять, або через те, що весілля справляли, не дістали пробачення, а зачислено їх до негідників, щоб стались причасниками небесного празнику. Я ж самий, буду приготований; і, яко слуга Божий, кличу вас во Імя Боже, кличу вас Христа ради, напоминаю вас, як що любите ви спасення душ ваших, то й прийдете і станете причасниками цієї Святої Вечері. Як же Син Божий Життя своє віддав, умерши на хресті, за ваше спасення; так і ви повинні прийняти Причастію на спогад смерті його, після заповіді його: а як вам це байдуже, застановіться, яку кривду справляєте ви Богові, й яка люта кара за те висить над вами; коли ви добровільно відтягаєтесь від Господнього Столу й відліюєтесь від братів і сестер своїх, що приходять на празник насититися небесними стравами. Як ви чесно роздумаете над цим то,

Провід при подаванні господньої вечері

при помочі божій, чей же знов нарозумитесь; а ми за це безупину щиро молитимемося до Всемогучого Бога, Отця нашого небесного.

Підчас врочистости Святої Причастіі, причасники приступлять до Святої Тайни, а Священик може промовити оце Нап'ямнення.

УЛЮБЛЕНІ в Господі, хто з вас надувався приступити до Святої Причастіі Тіла й Крови Спаса нашого Христа, нехай застановиться над словами святого Павла, що наказував усіх людей, щоб випробували й розслідили себе, заки приступлять до споживання Хліба й пиття Чаші. Бо, як великою благодаттю єсть прийняти цю святу Тайну зі щирим і розкаяним серцем (бо тоді ми духовно споживаємо Тіло Христове, й пемо Кров Христову й пробуваємо в Христі, а Христос ув нас; стаємося одно з Христом, а Христос з нами); так і небезпека велика єсть, коли приймаємо ці дари недостойно. Бо стаємося винувниками Тіла й Крови Христової; споживаємо й пемо засуд самі на себе, легковажучи Тіло Господне. Розсудіть себе, браття й сестри, щоб вас не судив Господь; кайтеся щиро за всі минулі провини ваші; майте тверду й живу віру в Христа Спаса нашого; направте життя своє й пробувайте в повній любові зі всіма людьми; бо аж так ви достойні будете статися спільниками цих святих Тайн. Над усе ж маєте ви в найглибшій покорі подякувати Богові, Отцю, і Сину, і Святому Духові за визвіл світа стражданням і смертю Спаса нашого Христа Бого-

Провід при подаванні господньої вечері

чоловіка; котрий упокорився аж до хрестної смерті, за нас негідних грішників, що поневірялись у темряві смертної гінні; щоб перетворити нас на дітей Божих і здіймити нас до вічного життя. Вкінці ж, щоб ми завжди тмили про безмежну любов нашого Учителя й єдиного Спасу Ісуса Христа, що умер за нас, та про необчислені благодати, котрі здобув він для нас кровю своєю; він же установив і заповів приймати Святі Тайни, як запоруку любови його і як безстанне згадування смерті його на превелику й безконечну радість нашу. Йому ж із Отцем і Святим Духом віддаваймо (як повинні), дякування кожного часу; поручаючи вічності себе його волі святій і його бажанням, та вчимося служити йому дійсно в святости й справедливости ціле життя наше. *Амінь.*

Тоді Священик промовляє до тих, що приступили до святої Причастії.

Ви, що дійсно й чесно розкаялись у гріхах ваших і проживаєте в любови та згоді з ближніми вашими, й завзялися провадити нове життя після Заповідей Божих, і від тепер ходити його святими стежками: Приступіть з вірою і прийміть цю святу Тайну собі на радість; і в покорі висповідайтеся перед Всемогутнім Богом, смиренно приклонивши коліна.

Тоді проводять оцю загальну Сповідь від імення всіх тих, котрі надумались прийняти святу Причастію. Всі люде, смиренно приклонивши коліна, промовляють за священиком.

Провід при подаванні господньої вечері

ВСЕМОГУТНІЙ Боже, Отче Господа нашого Ісуса Христа, Творче всесвіту, Судіє всіх людей: Визнаємо й оплакуємо премногі гріхи й немочі наші, що їх час від часу на превеликий жаль учинили, думками, словами й ділами, проти твоєї Божеської Величі, Стягаючи тим на себе справедливий твій гнів і негодовання. Оце ми щиро каємося й від сердець жалуємо за ті провини наші; Думка про них справляє нам прикрість; Тягар їх невиносимий. Май милоседря над нами, Помилуй нас, Отче милосердний, ради Сина твого Господа нашого Ісуса Христа. Прости нам усе минуле; І даруй, щоб від тепер надалі служили ми й догаджали тобі, В обновленню життя, На честь і славу Іменні твоему; у Христі Ісусі Господі нашим. *Амінь.*

*Тоді священик (або Єпископ, як при-
явний) встає й обернувшись до людей,
проголошує Процу.*

ВСЕМОГУТНІЙ Бог, Отець наш небесний, що з превеликого милосердя свого обіцяв еси відпущення гріхів кожному, хто зі щирим каяттям і правдивою вірою обернеться до нього; Нехай змилується над вами; простить вам і визволить вас від усіх гріхів ваших; нехай освятить і утвердить вас у всьому доброму; і допровадить вас до вічного життя; у Христі Ісусі Господі нашим. *Амінь.*

Тоді Священик говорить.

Послухаймо слів розради, що Спас наш Христос сказав до кожного, хто поправді вернеться до нього.

Провід при подаванні господньої вечері

ПРИЙДІТЬ до мене всі знеможені та отягчені, а я відсвіжу вас. *Св. Матт. 11, 28.*

Так бо полюбив Бог світ, що Сина свого однорідного дав, щоб кожен віруючий в нього, не погиб, а мав життя вічне. *Св. Йоана 3, 16.*

Послухаймо також, що каже Святий Павло.

Вірне це слово й достойне прийняття від усіх людей, що Христос Ісус прийшов на світ грішників спасти. *1. Тимот. 1, 15.*

Послухаймо також, що каже Святий Йоан.

Коли хто згрішить, Заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника; він же вблагання за гріхи наші. *1. Св. Йоан 2, 1.*

Після цього Священик промовляє далі, кажучи.

Вгору піднесить серця.

ВІДПОВІДЬ. Підносимо їх до Господа. Священик. Віддаймо дякування Господеві Богу нашому.

ВІДПОВІДЬ. Достойно й справедливо це є.

Тоді Священик обертається до Господнього Столу й промовляє.

Достойно й справедливо є і повинні ми по-всьак-часно і на кожному місці віддавати дякування тобі, Господи, Отче святий, Вседержителю, Віковічний Боже. *Слова, Отче святий, опускається в Неділю Тройці.*

Тут треба сказати відповідне Вступне Слово, як на те час дозволяє, а як ні, тоді відразу береться слідує.

Провід при подаванні господньої вечері

ТИМ ЖЕ з Ангелами й Архангелами, і всіма небесними силами виголошуємо й величаємо преславне Імя твоє, вихвалючи тебе по-всьак-часно, словами:

Свят, свят, свят, Господь Бог сил небесних, небо й земля повні слави твоєї: Слава тобі, Превеликий Господи. *Амінь.*

ВІДПОВІДНІ УСТУПИ.

На Різдво, й на сім послідовних днів.

ТЕБЕ, що цього часу зволив еси однорідному Синові твоєму народитись задля нас; що дієством Святого Духа дав йому статися правдивою людиною й прийняти людське тіло від магері його Диви Марії; бути непорочним, щоб очистити нас від усякого гріху. Тим же з Ангелами, і т. д.

На Трьох Мудрців, й на сім послідовних днів.

ЧЕРЕЗ Ісуса Христа, що в смертному людському тілі проявив славу свою, щоб і нас вивести з темряви й увести в прясене сяєво своє. Тим же з Ангелами, і т. д.

На Великдень, й на сім послідовних днів.

ГОЛОВНО Ж належить тобі від нас хвала за преславне воскресення Сина твого, Господа нашого: він же Пасхальний Агнець заколений в жертву за нас, що зняв гріхи зі світа; і смертю своєю зруйнував смерть, і воскресенням своїм приддав вічне життя для нас. Тим же з Ангелами і т. д.

На Вознесення, й на сім послідовних днів.

Провід при подаванні господньої вечері

ЧЕРЕЗ улюбленого Сина твого Ісуса Христа Господа нашого; що після преславного Воскресення свого врочисто явився Апостолам своїм і перед їхнім зором вознісся на небо, приготувати місце для нас, щоб де він, і ми туди вознеслися й царствували з ним у славі. Тим же ми з Ангелами, і т. д.

На Святу Неділю, й шість послідовних днів.

ЧЕРЕЗ Ісуса Христа Господа нашого; що задля його найвірнішої обітниць цього часу Дух Святий зійшов з неба наглим дужим гомоном, наче вітер буйний в подобині палаючих язиків і просвітив Апостолів; навчив їх і попровадив їх до повної правди; даруючи їм дари говорити мовами, а також відвагу й непохитне завзяття безнастанно проповідувати Євангелію всім народам; через це й ми вийшли із темряви та блукання на ясне світло пізнання тебе й Сина твого Ісуса Христа. Тим же з Ангелами і т. д.

Тільки на Празник Трійці.

ТЕБЕ, що еси один Бог, один Господь, не те, що одна Особа, а три Особи ув одній Ісоті. Бо те, що віруємо про славу Отця, віруємо теж-саме й про Сина, і Святого Духа без ніякої зміни або нерівності. Тим же з Ангелами, і т. д.

Після кожного з цих Уступів зараз приспівується або відчитується.

ТИМ ЖЕ з Ангелами й Архангелами, і всіма небесними силами виголошуємо й

Провід при подаванні господньої вечері

величаємо преславне Імя твоє, вихвалюючи тебе по-всяк-часно, словами:

Свят, свят, свят, Господь Бог сил небесних, небо й земля повні слави твоєї: Слава тобі, Превеликий Господи. *Амінь.*

Тоді Священик, приклонивши коліна при Столі Господнім, від імення всіх Причастників, говорить оцю молитву.

МИ й не думаємо приступити до цього Столу твого, Господи милосердний, вповаючи на власну нашу справедливість, а на твою пребагату й превелику милість. Ми негідні й того, щоб позбирати окрушини зпід Столу твого. Але, ти еси тойсам Господь, що завжди милуєш. Дай же нам, Господи милий, споживати тіло улюбленого Сина твого Ісуса Христа, й пити кров його на те, щоб грішні наші тіла очистились його тілом, а душі наші умилися в його дорожочинній крові, та щоб нам навіки пробувати в ньому, а йому ув нас. *Амінь.*

Коли Священик, стоячи при Столі, прилагодить Хліб і Вино так, що свобідно й достойно зможе ломати Хліб перед людьми, і взяти до рук Чашу; тоді говорить Освящуючу Молитву, що слідує.

ВСЕМОГУТНІЙ Боже, Отче наш небесний, що з превеликої любови твоєї дав еси єдиного Сина твого Ісуса Христа, щоб смертю постраждав на хресті за наше відкуплення; котрий (за одним принесенням себе самого в жертву) приніс повну, звершену, й достаточну жертву, оправдання,

Провід при подаванні господньої вечері

й задостигучинення за гріхи цілого світа; та й установив і в Євангелії своїй приказав нам по-всяк-часно пам'ятати за предорогу смерть його, аж доки знов прийде: Вислухай нас, Отче милосердний, смиренно благаємо тебе; і даруй, щоб ми, приймаючи оці сотворені тобою річи, хліб і вино, після установи Сина твого Спаса нашого Ісуса Христа, на спогад страждань і смерти його, сталися спільниками преласловенного Тіла і Крови його: Він бо, тої самої ночі, котрої зраджений був (а), узяв хліб; і віддавши хвалу (б), переломав і дав ученикам своїм, кажучи, Прийміть, споживайте (в); це є Тіле мое, що віддається за вас: Робіть це на спогад мій. Таксама по вечері (г) взяв він чашу; і, віддавши хвалу, подав їм, кажучи, Пийте з неї всі; бо (д) це є Кров моя Нового Завіту, що проливається за вас і за многих за відпущення гріхів: Робіть це, скільки разів пете, на спогад про мене. Амінь.

Тоді вперед самий Священик причащається хлібом і вином, опісля подає їх таксама Єпископам, Священикам, і Дияконам (як вони присутні), а тоді людям до рук таксама, усієї приймають з покірною, на колінах. А як подає хліб кому-будь із них, промовляє.

ТІЛО Господа нашого Ісуса Христа, що за тебе віддане, хай збереже тіло твоє й

Провід при подаванні господньої вечері

душу твою на вічне життя: Прийми й споживай його на спомин, що Христос умер за тебе, й живися ним у серці твоїм вірою з подякою.

Священик же, подаючи кожному чашу, промовляє.

КРОВ Господа нашого Ісуса Христа, що за тебе пролилась, хай збереже тіло твоє й душу твою на вічне життя: Пий оце на спомин, що Кров Христова за тебе пролилась, і вдячним будь.

Як не стане освяченого хліба для всіх причасників, Священик має освятити іще хліба, на спосіб вище написаний: **Зачинаючи від слів: СПАС НАШ ХРИСТОС тої самої ночі, і т. д. на благословенню хліба: і від слів: ТАКСАМЕ ПО ВЕЧЕРІ, і т. д. на благословенню Чаші.**

Коли всі прийняли Причастію, Священик вертається до Господнього Столу і з пошаною зложить на стіл усе, що лишилося із освячених дарів, і накриє це чистою білою платиною.

Тоді Священик говорить Молитву Господню, а лодє точка за точкою повторяють за ним,

ОТЧЕ наш, що еси на небі, Нехай святиться Імя твоє, Нехай прийде царство твоє, Нехай діється воля твоя, на землі, як і на небі. Хліб наш насущний дай нам сьогодні; І даруй нам провини наші, як і ми даруємо тим, що провиняються проти нас; І не впровадь нас у спокусу, А визволь

Провід при подаванні господньої вечері

нас від лукавого. Бо твоє єсть царство, і сила, і слава, На віки вічні. *Амінь.*

За цим треба зговорити, що наступає.

ГОСПОДИ й Отче небесний, ми служу твої смиренні вповні бажаємо, щоб з батьківські доброти зволив ласкаво прийняти оцю нашу жертву хваления й дякування; найпокірніше благаючи тебе, щоб задля заслуг і смерти Сина твого Ісуса Христа, і задля віри в Кров його, ми й ціла Церква твоя змогли доступити відпущення гріхів наших, і всіх інших благодатей, випливаючих із страждань його. Оце, Господи, приносимо й віддаємо тобі самі себе, душі й тіла наші, яко угодну, святу й живу жертву тобі; щиро благаючи тебе, щоб усі ми, що стались тут спільниками цієї святої Причастії, могли сповнитися твоєю благодаттю й небесним благословенням. І хочай недостойні ми цього, задля премоногих гріхів наших, приносити тобі яку-небудь жертву, всеж таки благаємо тебе, прийми оцю сповнену нами повинність і служення; не зважай на заслуги наші, а даруй нам провини наші ради Ісуса Христа Господа нашого, в котрому й через котрого, в одності зі Святим Духом, тобі, Всемогучий Отче, належить всяка честь і слава на віки вічні. *Амінь.*

Або оцю.

ВСЕМОГУТНІЙ і віковічний Боже, з глибини сердець наших дякуємо тобі за те, що наситив еси нас, котрі достойно спожили ці святі Тайни, духовною поживою Тіла

Провід при подаванні господньої вечері

й Крови. Сина твого, а Спаса нашого Ісуса Христа; і цим показав еси нам милість і доброту твою до нас; і за те, що дав нам статись дійсними одноістотними членами предивного Тіла Сина твого, що єсть блаженним обіднанням усіх віруючих людей; і через це в надії стались ми наслідниками предвічного царства твого, за заслуги прецінної смерті й страждань улюбленого Сина твого.

Ще молимся, Отче небесний, помагай нам ласкою твоєю пробувати у тому святому обіднанню, й робити всякі добрі діла, котрі приготував еси нам для сповнення; у Христі Ісусі Господі нашім, котрому з тобою і Святим Духом належить всяка честь і слава на віки вічні. *Амінь.*

Увага, Як подобається Священникові, він може ужити цих обох молитов.

Тоді треба відспівати або промовити.

СЛАВА на висотах Богові, а на землі впокій, в людях доброволя. Хвалимо тебе, благословимо тебе, кланяємось тобі, тебе славимо, дакуємо тобі задля, превеликої твоєї слави, Господи Боже, Владико неба, Всемогутній Боже, Отче.

Господи, Ісусе Христе, Сину єдинорідний; Господи Боже, Агиче Божий, Сину Отців, що забираєш гріхи світа, помилуй нас. Ти, що забираєш гріхи світа, прийми молитви наші. Ти, що сидиш праворуч у Бога Отця, помилуй нас.

Бо тільки ти один святий; ти один Господь; ти тільки, Христе, зі Святим Духом, найвищий еси у славі Бога Отця. *Амінь.*

Провід при подаванні господньої вечері

Тоді Священик (або Єпископ, коли причастний) кінчить від праву оцим Благословенням,

УПОКІЙ Божий, що переходить всяке розуміння, нехай збереже серця й уми ваші в премудрости й любови Божій і Сина його Ісуса Христа Господа нашого: І благодать Всемогутнього Бога, Отця, і Сина, і Святого Духа, нехай буде між вами й пробуває з вами завжди. *Амінь.*

Молебні, що говориться після зібрання жертв кожного дня, коли нема причастії, один або більше; а можна відчитувати їх також, як є нагода, після Молебнів на Утрені, чи на Вечірні, підчас Причастії або Єктенії, як Священикові до впадоби.

ПОМАГАЙ нам, Господи милосердний у цих благаннях і молитвах наших, і покажи спосіб слугам твоїм до осягнення вічного спасення; щоб, серед усіх перемін і пригод цього вмирущого життя, завжди мали вони певну оборону й вселаскаву та готову поміч твою; у Христі Ісусі Господі нашім. *Амінь.*

ВСЕМОГУТНІЙ Господи, й віковичний Боже, постанови, благаємо тебе, провадити нас, освящати нас і керувати серцями й тілами нашими, по дорогах законів твоїх, і в ділах заповідей твоїх; щоб під твоєю всесильною опікою тут і на віки зберегли ми тіло й душу; у Христі Ісусі Господі нашім. *Амінь.*

ДАРУЙ, благаємо тебе, Всемогутній Боже, щоб ті слова, котрі ми чули нині знадвірним слухом нашим, так защепилися

Провід при подаванні господньої вечері

в нутрі сердець наших, щоб зродили в нас овоц доброго життя, на честь і славу Імени твого; у Христі Ісусі, Господі нашім. *Амінь.*

СПОМАГАЙ нас, Господи, у всіх учинках наших твоєю пребагатою ласкою, й підрятовуй нас твоєю безнастанною помічю; щоб кожне наше діло зачинали, продовжали й кінчили в тобі, та прославляли Імя твоє святе, а вкінці з милосердя твого прийняли життя вічне; у Христі Ісусі Господі нашім. *Амінь.*

ВСЕМОГУТНІЙ Боже, кернице всеї премудрости, що знаєш потреби наші, заки просимо, й незнання наше, як просити: Благаємо тебе, зглянься над недомаганнями нашими; і все те, чого ми, задля негідности нашої, не смієм, і задля сліпоти нашої, не можемо просити від тебе, подай нам ради угодника Сина твого Ісуса Христа Господа нашого. *Амінь.*

ВСЕМОГУТНІЙ Боже, що обіцяв єси вислухати прохань тих, котрі просять тебе Іменем Сина твого: Благаємо тебе, приклони милосердно ухо твоє до теперішніх молитов і благань наших, і даруй нам те, чого з вірою від тебе просимо, за твоєю волею, нам на потребу, а тобі на славу; у Христі Господі нашім. *Амінь.*

Що неділі й кожного свята (як не відбувається Причастія) можна відправляти все те, що призначене до відправи підчас Причастії, аж до кінця загальної Молитви ЗА ДОБРО ВСЕЇ ХРИСТОВОЇ ЦЕРКВИ, ВОЮЮЧОЇ

Провід при подаванню господньої вечері

ТУТ НА ЗЕМЛІ, та ще повторити один або більше повисших Молебнів, й закінчити Благословенням.

Не може відбуватися Причастія, як нема відповідного числа людей, що бажують приступити до Причастіі зі Священиком, про це рішає сам священик.

Як же в парохії нема більше як два-цятеро повних членів, що вільно їм приймати Причастію; тоді не можна проводити Причастіі, як нема бодай трое (а найменше двое з них), що приступилиб зі Священиком до Причастіі.

А в Престольних Церквах, і при Семинаріях та Колегіях, де багато священиків і діаконів приходять, усі вони мають причащатися разом зі священиком бодай кожної неділі, хіба що хто з них має важну причину не причащатися.

Щоб усунути всяку нагоду розколу, й пересуду, які хто-будь мав, або може мати що до Хліба й Вина, треба вживати звичайного Хліба, що споживається при їді; найліпшого й найчитішого Пшеничного Хліба, котрий без труду можна дістати.

За Хліб і Вино для Причастіі старасться сам Парох з Церковною старшиною на кошт Парохії.

Як же лишається децю неосвяченого Хліба й Вина, то Священик забирає це на свій спожиток: а як лишилось децю із освячених дарів, цього не можна

Провід при подаванню господньої вечері

забирати з церкви, а Священик та кого він закличе з Причасників, зараз після Благословення, споживають і випивають до решти.

І зятяте, що кожний Парохіянин і Парохіянка мають причащатися щонайменше три рази щороку, з чого на Великдень раз. І кожний Парохіянин і Парохіянка мають правильно спомогати зі свого добра церкву, в котрій проповідується Слово Боже, як тільки Бог йому чи її помагає.

І зятяте, що кожний Парохіянин і Парохіянка мають причащатися щонайменше три рази щороку, з чого на Великдень раз. І кожний Парохіянин і Парохіянка мають правильно спомогати зі свого добра церкву, в котрій проповідується Слово Боже, як тільки Бог йому чи її помагає.

Після Богослуження, грошей зібраних на посудину, ужити треба тільки на богоугодні й добродійні цілі, на які Священик та Церковна Рада згодяться віддати. Коли ж вони не згодяться, тоді Ординаріят призначає.

Оце, по звичаю, при подаванню Господньої Вечері, причасники мають приймати її, приклонивши коліна (ця постановка введена в добрій вірі, задля проявлення в смирности й вдячності признання Христовим благодаттям, випливаючим із цієї Тайни усім достойним Причасникам, і задля того, щоб у сунути всяке легковаження й нелад, що инакше скорше траплялось) однак,

Провід при подаванню господньої вечері

коли хтобудь через каліцтво, або нерозуміння; зі злоби або впертости, не сповнить цього: Отут заявляється, що це робиться, не на те, що Поклін віддавати освяченим дарам Хліба й Вина, котрі тілом споживаєм, ані на те, щоб поклонятися якійсь тілесній Христовій присутности, природного Шіла й Крови. Бо освячені річи Хліб і Вино остаються в своїх природній якости, й не вільно їм поклонятися; бо це булоб Ідолопоклонення, котре відкидають усі правовірні християне; а природне Тіло і Кров Спаса нашого Ісуса Христа пробуває в Небі, а не тут; і це не годиться з правдою, щоб природне Христове тіло в тім самім часі було в багатьох місцях, а не в одному.
